

Chim Rừng Về Phố

Đào Hữu Thức

Ngày vừa mười lăm tuổi, M'Lan đã trở thành một thiếu nữ đẹp, tuy da vẫn đen, tóc vẫn quăn như các bạn trong làng. M'Lan khác người ở chỗ em nó đôi mắt to, sáng, hàng mi dài cong vút, chiếc mũi cao thanh tú và đôi môi nhỏ lúc nào cũng chúm chím như sắp cười... Trong khi các bạn cùng tuổi vẫn còn gầy đét, lép xẹp, khẳng khiu thì thân thể em phát triển gần như hoàn chỉnh. M'Lan không biết mình đẹp và cũng chẳng ai để ý đến nhan sắc của nó.

Từ ngày cha M'Lan đi đãi vàng, việc nương rẫy trong nhà chỉ hoạt động cầm chừng, còn vài sào đất đã bạc màu, cuộc lật lên, chờ mưa tria bắp là xong, mẹ nó theo người trong buôn ra chợ gần Ủy ban xã làm thuê ngày được, ngày mất, lâu lâu cha nó về một lần, có tiền là có gạo, có quần áo cho chị em nó, xong rồi lại đi. Xã đã có trường cấp hai, nhưng nó chỉ học đến lớp ba rồi nghỉ, còn phải ở nhà giúp mẹ, chăm sóc cho bốn đứa em nhỏ. Cụ thể, nó vẫn vô tư như không, giặt quần áo, hát ! Nấu cơm, hát ! Làm cỏ vườn, hát ! Ai thấy nó cũng cảm thấy vui. Vì cái tật hay hát đó mà anh Liêng Hot K'pierre để ý đến nó.

Một lần theo mẹ đi bắt cá, dụng cụ bắt cá chỉ là cái rỏ nan và cá chỉ là cá trắng, một loại cá nhỏ bơi thành bầy ngoài hồ Đa Mơ quanh năm cạn nước. Hai mẹ con ngâm mình, lội gần nửa vòng hồ thì trời đứng bóng, trong lúc nó tắm rửa chuẩn bị đi về, tiếng hát của nó làm anh K'Pierre dừng lại. Giọng hát đã hay mà người thì lộ lộ dưới dòng nước, làm K'Pierre phải lên tiếng “Ồ M'Lan ! Ai dạy mà M'Lan hát hay thế ?” . Thấy K'Pierre đứng trên bờ nhìn mình, M'Lan vội ngồi thụp xuống nước chỉ chừa cái đầu :”Em chỉ nghe người ta hát rồi bắt chước thôi, hay gì mà hay ?” . K'Pierre tiếp tục:” Hay chứ ! Đó là bài hát khi người ta nhớ nhau, K'Lan đã có người để nhớ chưa?”. Xấu hổ, nhưng M'Lan vẫn trả lời :” Ai mà thèm M'Lan...”. K'Pierre không nói gì thêm, chắc là hết chuyện rồi, nhưng cứ đứng miết trên bờ, mãi đến lúc mẹ K'Lan đến, anh ta mới bỏ đi.

Tết, K'pierre đến nhà : “M'Lan vào đội văn nghệ nhé !”. “ M'Lan không biết hát đâu , lại không biết nhiều bài mới nữa, làm sao vào đội văn nghệ được!” “ Hát nhạc dân tộc mình thôi mà, tôi sẽ tập cho M'Lan nhé “. “ Mẹ không cho đi đâu...” K' Pierre nói chắt ăn :” Rồi mẹ em sẽ cho em hát thôi !”. Sau đó, không biết K' Pierre nói thế nào mà mẹ K'Lan đã đồng ý cho nó đi tập hát với đội văn nghệ của xã...

Tường gì ghê gớm, chứ bảo M'Lan hát chẳng khác gì bảo con gà nó gáy, bảo con chim nó hót... để ợt ! Những bài hát cúng rẫy, mừng lúa mới, mừng đám cưới, thậm chí cả bài hát đám ma...M'Lan nghe từ lúc vừa biết đi chập chững, tập chẳng mấy chốc là thành thục. Những người trong đội văn nghệ được gọi là những nghệ nhân, nghệ sĩ đi diễn ở xã, rồi diễn ở huyện, ở tỉnh thật là vui. Nhớ lần đầu đi diễn trên tỉnh, M' Lan được ở khách sạn với những tiện nghi văn minh, hiện đại, nằm giường nệm phủ ra trắng muốt, ngủ dưới ánh đèn màu hồng, lại được tắm nước nóng, tha hồ uống nước tinh khiết đóng sẵn trong chai . M'Lan được đi ăn nhà hàng, bia rượu ê chề, bao nhiêu là thức ăn vừa ngon vừa lạ được phục vụ tận bàn, cả việc gấp thức ăn cũng có người làm giúp...sướng ! Vui nhất là M'Lan được làm quen với nhiều người, nhất là các anh chị nghệ sĩ trên tỉnh, luôn luôn lịch sự, dễ mến...

Sau đợt hội diễn cả tháng về nhà, những bó hoa đã khô héo, chỉ còn mấy tấm hình và tấm giấy khen trên vách, nhìn mà nhớ ! M'Lan trở về với công việc hằng ngày. Nếu không phải lên rẫy nhà, M'Lan đi làm cỏ, bón phân cà phê thuê cho những chủ vườn từ thành phố xuống, hoặc ra chợ “ ai gọi thì làm “ kiếm tiền giúp mẹ qua ngày. Nhiều lúc, M'Lan cảm thấy buồn, một phần vì nhớ bạn bè, thành phố, một phần vì ở làng bây giờ không còn yên ổn. Đám con trai trai mới lớn đi đãi vàng về suốt ngày ầm ầm xe máy, nhậu nhẹt, phá phách, lắm khi còn đánh nhau ! Trước đây, những chiếc cổng chỉ khép hờ, con gà, con heo thả rong, thoải mái đứng chỗ này, nằm chỗ kia, bây giờ cứ ngó lơ là mất. Đám con gái của M'Lan không dám tắm ngày ngoài hồ Đa Mơ, ngoài suối Đa Mì như ngày trước. Sau khi mất con heo gần ba chục ký, mẹM'Lan đã làm lại hàng rào, cổng nhà chắc chắn. Còn gì đâu mà giữ, hay mẹ rào để giữ con gái ?

M'Lan nghĩ thầm. Mà con gái M'Lan bây giờ như con chim đang muốn chui ra khỏi nhà, bay ra khỏi làng rồi !

Cha M'Lan bây giờ chỉ còn một nửa cho mẹ con M'Lan thôi ! Hôm cha về với mấy người bạn, M'Lan mới biết họ đi làm suốt tháng, suốt năm như thế nhưng chưa được gì. Vài chỉ “vàng cám” chỉ giúp được cho vợ tạ gạo, cho con tắm áo, không thể “nên nhà nên cửa” được. M'Lan còn biết, trong khu đãi vàng họ không thiếu thứ gì, đồ ăn thức uống, thịt tươi, rau xanh... đủ cả. Họ có thể nhậu một trận vài chỉ vàng nhưng là nhậu thiếu, tất cả đều nợ, thậm chí đàn bà cũng nợ, nợ một tháng, một năm, hai năm cũng được, người ta nuôi từ nhóm này, đến nhóm kia như thế, chừng nào trúng được vàng thì trả. Chuyện thanh toán, chém giết nhau xảy ra thường xuyên, M'Lan nghe mà thương cha quá, muốn nói cha về làng, về nhà với mẹ con, nhưng về thì lấy gì để sống, đất đã bán gần hết rồi mà lại không được phát rùng làm rẫy ! Cha M'Lan đành gắn bó với bãi vàng, may ra...

Rồi một hôm, mẹ M'Lan đi tìm cha nó khi có tin nhắn. Mẹ M'Lan đi nửa tháng mới về. Rồi, mẹ khóc, con khóc đến hết nước mắt vì cha M'Lan không còn nữa. Hầm giếng sâu đến vài chục mét, cha M'Lan còn đào “hầm ếch” ngang hàng chục mét. Hầm sập ! Không thể đào hàng trăm khối đất đá, không thể lấy xác mấy người chết lên được, người ta đành lấp hầm và lấp lên đó mấy nén nhang là xong.

Lên thành phố làm ca sĩ, M'Lan chỉ hát trong nhà hàng karaoke của cô Nhung. Nhà hàng mới khai trương, M'Lan có nhiệm vụ hát mấy bài mở màn cho khách lấy trớn, Anh K'Pierre bảo thế và đã dắt M'Lan đi trong lúc gia đình M'Lan rơi vào cảnh bế tắc . Được hát, được uống bia, được khách cho tiền thấy thích thật, nhưng một thời gian sau thì phức tạp hơn ! Cho họ ôm, cho họ hôn hít một tí có chết ai đâu, mà họ khoái, họ còn tới với mình, Cô Nhung bảo với M'Lan như thế khi nó than phiền về những ông khách muốn “ăn tươi nuốt sống” nó. Ban đầu M'Lan hơi khó chịu, nhưng rồi cũng quen. Lúc M'Lan chưa phải đi ngủ với khách, nó đã kiếm được nhiều tiền vì nó là một loại “đặc sản” tại nhà hàng cô Nhung. Con gái Ba Na, con gái K'Ho trở thành ca sĩ nổi danh cả nước, em là con gái Chu Ru hát hay, rồi sẽ nổi tiếng không kém họ ! M'Lan nghĩ lại câu nói của anh K'Pierre ở những ngày đầu vào đội văn nghệ mà tủi thân. Mình cũng đi hát nhưng không phải lên sân khấu nhà hát, mà hát trong phòng karaoke với đám khách nhậu, thậm chí hát thì ít mà ôm thì nhiều. Họ còn bảo nhau đi hát karaoke là đi thi bàn tay vàng cơ mà !

Ngày nào cũng ngồi với khách đến khuya, phải uống bia, phải chịu sự ôm ấp, không phải ôm mà là sờ mó, cấu xé... làm cho M'Lan cảm thấy mệt mỏi, buồn chán . Thời gian này M'Lan gặp ông Sơn và ông ta nói yêu nó ! Ông Sơn bốn mươi nhưng trẻ trung và tình cảm với nó lắm. Mấy tuần đầu, ông hay tới nhà hàng, mỗi lần tới đều gọi M'Lan và cho tiền nó rất hậu. Cô Nhung bảo ông Sơn yêu nó và M'Lan cũng cảm thấy hình như vậy. Cho tới một hôm, M'Lan xin phép cô Nhung “ về nhà mười ngày “ nhưng thực ra ông Sơn và nó đi “ trăng mật “ ở thành phố biển...

Ông Lâm là cán bộ nhà nước, bà Linh là giáo viên, cả hai vợ chồng đều nghỉ hưu. Có ba đứa con thì hai đứa lớn đã “bén rễ” ở Sài Gòn, hai ông bà ở nhà với cậu út đang học đại học. Căn nhà được lên gác, ngăn phòng cho sinh viên thuê gọi là “kiếm tiền mua gạo”. Nhà cho thuê giá rẻ, gặp đám sinh viên nghèo miền trung nên chẳng mấy khi có phòng để trống. Không về quê thì đi chữa bệnh, đi Sài Gòn thăm con cháu, nếu có ở nhà thì cũng dính vào với đám bạn già, ông Lâm hầu như chẳng bận tâm gì đến chuyện nhà. Bà Linh giữ nhiệm vụ “ quản lý kinh tế “, đối nội, đối ngoại cho gia đình, dĩ nhiên cả chuyện cho thuê phòng trọ. Bản chất hiền hậu, rộng rãi của bà Linh được đám trẻ gần gũi và thân thiết. Có đứa ra trường, đi làm đến nửa năm trở về thăm mới trả nợ tiền nhà, Có đứa hết học về nhà đã đời, đến ngày lấy vợ cứ khăng khăng phải có mặt cô chú... Nhà có đám sinh viên hoá ra náo nhiệt, nhờ vậy mà ông Lâm thấy vui vẻ hơn, ông luôn cảm thấy hài lòng thậm chí cảm ơn vợ, vậy mà vừa rồi vợ chồng thiếu điều cãi nhau...

Đêm ấy, xem trận chung kết bóng đá Nam Mỹ xong, ngủ muộn nên có đến tám giờ ông Lâm mới ngủ dậy. Ba đứa cháu ngoại về nghỉ hè từ đầu tháng đang bày giấy vẽ tràn lan từ bàn ăn đến sa-lông, trong khi phim hoạt hình vẫn ì xèo trên TV. Thấy có đứa trẻ lạ, trạc tuổi đứa cháu gái sắp lên lớp bốn của mình, da

đen, tóc quăn tít, đang địu một đứa trẻ trước bụng, ngồi ở ghế đầu, lặng yên xem TV, ông Lâm đặt ly trà xuống bàn, hỏi vợ :” Ai thế bà ?”. Bà Linh chậm rãi bảo chồng :” Cháu và con của một khách mới thuê phòng !”. Lâu nay bà Linh chỉ nhận khách trọ là học sinh, sinh viên, thậm chí còn hạn chế nữ sinh viên nữa, không bao giờ bà cho những người khác giới sinh viên lẫn vào vì một lý do đơn giản là bà sợ ảnh hưởng chuyện học hành của đám nhỏ. Ngạc nhiên, ông hỏi :” Bữa nay bà lại cho người có gia đình thuê nhà ? “. Bà Linh khẽ đáp :” Vâng !”. Ông Lâm tiếp :” Hai đứa này, đứa nào là con, đứa nào là cháu ?”. “ Đứa nhỏ là con...”. Ông Lâm lại ngạc nhiên :” Sao nó bé quá vậy, mấy tháng rồi ?”. Bà Linh chép miệng :” Gần hai tháng !”. Ông Lâm lại thắc mắc khi thấy đứa nhỏ đang ngủ trong lòng con bé lớn cũng đen thui :” Con lai hả mẹ nó ?” Bà Linh trả lời ông đầy lý luận :” Cái thời Ma rốc, Mỹ đen qua rồi, lấy đầu con lai, con “thượng” đó !”. Rồi bà Linh nói tiếp :” Đứa bé sơ sinh là con của con Mai Vi làm bên bà Nhung, còn đứa đang địu là con Lyly, cháu con Mai Vi dưới quê lên trông giúp “... Thì ra Mai Vi là M’Lan, cô gái người dân tộc Chu Ru, bà Linh đã “phỏng vấn” kỹ khi đến thuê phòng, đang làm tiếp viên karaoke bên bà Nhung ở cách nhà ông Lâm mấy sô. Đứa trẻ sơ sinh là kết quả thời trăng mật của M’Lan và người tình tên Sơn. Sao nó không đưa con về nhà ? Mẹ nó còn một gánh muốn chết dưới quê. Thế ông Sơn đâu rồi ? Ông Sơn đã bỏ nó liền sau kỳ “trăng mật “. Sao kỳ vậy ? Ông bảo nó không còn “nguyên” như ông ấy tưởng, cho nó ít tiền rồi cắt luôn. Bao nhiêu tiền cho xứng ? Nó có xe máy, có điện thoại di động, vừa bán xe máy xong để sinh đó chớ. Sao nó ngu thế ? Ngu cái gì ? Đi làm đi còn có bầu chừ ngu gì ? Ông sang mà hỏi nó ấy !

Câu chuyện xoay quanh đề tài cô gái dân tộc thuê nhà làm ông thấy bức mình, buổi sáng bỗng dưng mất vui ! Con gái lớn của ông, khi về với mẹ để sinh con so, ba tháng còn chưa ra đường, ăn uống phải kiêng cử, lúc nào cũng giữ cho no, cho ấm. Còn những đứa cháu của ông, bên nội, bên ngoại chẳng ai dám để cho nó giật mình, phải khóc nhè... Bây giờ gặp hoàn cảnh cô gái này, đúng là liều thật ! Bà Linh sợ ông bất ý, nói :” Nó không tìm đâu để ở được, trong khi bà Nhung bắt nó phải đi hằng nửa tháng nay rồi, Em cho nó ở tạm thời gian không phải vì tiền đâu, bố nó đừng bức mình em nha !”. Làm sao mà bức mình, bức mấy cho được trong tình cảnh của nó, ông Lâm nói xuôi :” Tùy mẹ thôi, xưa nay anh đâu có ý kiến...”

Con bé con suốt ngày như dính vào con Lyly bằng cái địu trước bụng. Khi Lyly ngồi vẽ hay chơi cờ cá ngựa, thậm chí còn nhẩy cò cò với mấy đứa bạn Sài gòn, con bé ngoặc hẳn cái đầu ra khỏi tấm vải địu, vẫn ngủ ngon lành. Trong khi đó, có lúc bà Linh bế nó đúng kỹ thuật, kinh nghiệm của ba lần sinh con, ba lần trông cháu để ru nó, thì nó không hết khóc ngằn ngặt, kể cũng lạ! Thấy con Lyly nhỏ quá, chính tay bà Linh nhiều lần cho bé bú bằng sữa pha sẵn trong chai, thay quần áo mỗi khi bé ị, giúp nó buộc cái địu hoặc ủ khăn ấm cho bé ngủ. Mẹ bà Linh, một bà cụ đã tám mươi tư, mấy lần bế đứa bé vào lòng cứ ngọt ngào :” Ôi, chớ con của bà ! Nó lo đi làm bỏ cháu bà ở nhà một mình hở ? Tội nghiệp cháu bà !”...v.v... và v.v...May mà bà cụ không biết được mẹ nó đi làm nghề gì ! Nếu cụ biết được chắc là “ phải cào, phải đồ “ đi ngay !

Một đêm, có khi đã mười một giờ khuya, con bé khóc, rồi con Lyly cũng khóc. Bà Linh sang quần lại khăn và ru con bé ngủ vì mẹ nó vẫn chưa về. Dĩ mãi không được, bà Linh điện thoại sang nhà hàng, bà Nhung trả lời :” Mai Vi đã về nhà nó từ sớm, sáng mai mới lên “. Trời ạ ! Nó về nhà lúc nửa đêm ! Bà hiểu cái từ “ về nhà “ của bà Nhung là nói đến cái gì rồi. Bà tức giận thực sự như mình vừa bị ai lừa mà không biết...” Em sẽ bảo nó dọn đi chỗ khác, bố nó ạ ! Nó ở đây, trước mắt không lẽ mình không để ý, nhưng nó cứ ném con nó ở nhà, chỉ khổ mình thôi”. Nghe bà Linh nói ông Lâm đồng tình ngay :” Ừ, anh thấy cũng nên bảo nó dọn đi đi, ở đây ảnh hưởng mấy đứa nhỏ “. Như sắp gặp điều gì nguy hiểm, bà Linh truy ngay :” Nó đã làm gì mà mà bố bảo nguy hiểm ...?”. “ Hôm qua, anh thấy nó tắm xong, phơi quần áo trước sân, nó chỉ quần quanh người bằng chiếc khăn tắm, để hở vai, hở đùi cả khúc. Lần khác anh thấy nó đi làm về, ăn mặc như đưa cả ngực, cả bụng ra ngoài, mà nhà mình thì toàn đám trẻ sinh viên mới lớn...” . Thế này thì không được, nó tuy gốc dân tộc ít người nhưng mấy năm rồi nó đã được “đô thị hoá”, đã nhiễm cái “ văn minh karaoke”, đã rành “bảy chữ, tám nghề” rồi, Nó ở đây chỉ “chết” mấy đứa nhỏ. Bà Linh đã nghĩ và quyết tâm tìm cách để gia đình người khách trọ này chuyển đi.

Khuya hôm sau, bà Linh đến cạnh chồng :” Gay quá bố nó ạ ! Em chả biết tính làm sao ?”. Tưởng có chuyện gì vừa xảy ra, ông Lâm nhồm dậy :” Chuyện gì mà bé tât đến không tính được ?”. “ Thì chuyện

con Mai Vi”. “ Con Mai Vi làm sao mà gay? “. Bà Linh thở dài sườn sượt kể :” Hôm qua, bà Nhung bảo nó đi về nhà là nó đi cả đêm với khách đó ! Tối nay, em ngồi trong phòng dỗ con bé , mãi nó mới về, bố nó biết làm sao không ?”. Ông Lâm gắt :” Làm sao mà anh biết được, mẹ nó cứ nói xem!”. “ Không tưởng tượng được ! nghe chuyện nó mà em muốn khóc theo luôn. Gần giờ nghỉ, muốn về cho con bú, khách giữ lại ngồi rán. Mấy thằng say sờ soạn không đã, còn bóp nữa, làm sữa phun cả ra áo, em thấy nó thay đồ mới tin nó nói thật, tội nghiệp quá!”. Ông Lâm không chịu được :” Quân khốn nạn !”. Bà Linh còn bổ sung tiếp :” Sau mỗi lần bế con bé con, em đều phải tắm rửa , có lẽ không phải mùi của mình, của con cháu mình nên thấy nó hôi hôi thế nào ấy. Vậy mà không hiểu sao cánh đàn ông ấy lại thích thú ?”. Giọng ông Lâm như hần học :” Chúng nó uống cho say, đâu còn là người nữa, chỉ có nhu cầu đàn bà, như thú vật...”.

Bà Linh nói với chồng những suy nghĩ của mình về con Mai Vi. Làm sao bắt nó chuyển đi gấp trong lúc này được! Ở gần, nó còn tranh thủ về cho con bú và nó còn nhờ được... cô chủ, nó biết hết những săn sóc của bà đối với con bé mà. Nó phải đi làm, kiếm tiền cho nó, cho con nó, còn phải giúp cho mẹ và em nó dưới quê cho dù nó bị cầu, bị cần đến bầm cả người, bị bạo hành đến “phọt” cả sữa ! Bà Linh thấy khó xử, bà vuốt ngực ông Lâm :” Nó phải tìm chỗ ở, tìm người trông con bé con để đi làm. Nhưng trước mắt, nó chưa đi ngay được, hãy để nó nấn ná ít lâu, bố nhé !”. Ông Lâm xuôi theo vợ :” Tuỳ mẹ nó tính thôi, lâu nay anh vẫn để cho em tính toán cơ mà “. Bà Linh thắc mắc với chồng :” Mỗi lần bố thấy con Lyly và con bé con , bố hay cau mày lại có vẻ buồn buồn, không phải bố bực mình là gì ? em biết bố chẳng muốn nó ở nhà mình đâu!”.

Ông Lâm nhắm mắt giả vờ ngủ để khỏi trả lời bà Linh. Cái ông nghĩ đến không phải là sự phiến hà, vất vả khi có con Mai Vi, cái ông bận tâm là cảnh tình của nó. Con người có lúc phải chịu đến tận cùng của sự khổ sở, vui vẻ cả với nỗi nhục nhã thường trực chỉ có con Mai Vi, người mẹ trẻ chưa đến hai mươi, đứa con so hai tháng tuổi, người giúp việc chín tuổi đầu... đang đối mặt với cuộc sống đầy nghiệt ngã, bất trắc ! Nên để Mai Vi ở lại với gia đình mình hay tìm cách cho nó chuyển đi chỗ khác. Chưa kể, bạn ông còn cảnh báo sẽ có lúc nó sẽ bỏ đi và để con bé con lại cho gia đình ông . Thật là một bài toán khó ! Mấy ngày sau, “ bài toán khó” với ông Lâm không còn nữa khi con Mai Vi chuyển đi chỗ khác. Trước khi đi, nó còn tâm sự với bà Linh đủ điều về công việc của mình. Nó đã về quê đưa lên đứa em gái kém nó hai tuổi để cùng đi làm, dĩ nhiên là làm tiếp viên như nó. Nó vừa thuê được một căn hộ đủ cho hai chị em với con và cháu nó ở thoải mái. Chị em nó cứ ở nhà và chỉ đi tiếp khách khi có điện thoại gọi đến. Bây giờ, nó không chỉ làm việc ở chỗ bà Nhung, mà đã có nhiều nhà hàng khác sẵn sàng mời gọi...

Ông Lâm ngộ ra rằng sự bận tâm của ông vừa qua là không đúng chỗ, Mai Vi nó khôn ngoan hơn vợ chồng ông suy nghĩ nhiều. Thị trường ăn chơi càng ngày càng có những nhu cầu mới lạ, quái đản hơn xưa và nó biết được mình cũng là một loại đặc sản như thịt rừng, rượu quý ! Nó biết khôn ngoan, khai thác cái vốn hiêm của mình để kiếm tiền ngay trong cái xã hội văn minh này. Dù sao, chúng nó vẫn là những đứa trẻ quê mùa, ít học, nên tự trong thâm tâm ông vẫn mong nó đừng gặp những bất trắc, đau khổ...